

สมาชิกขอ 'ซีพีทีพี' เพิ่มเวลา-ลดเงื่อนไขผูกพัน

กรุงเทพฯ 27 มิถุนายน 2563 ● เศรษฐกิจโลก และไทยกำลังเผชิญคลื่นลูกใหญ่จากพิษโควิด-19 อย่างชนิดที่เรียกว่ายังไม่เห็นหนทางก้าวให้พ้นวิกฤติ ท่ามกลางความสับสนยุ่งเหยิง ไทยก็กำลังอยู่บนทางแยกที่ต้องเลือกว่าจะเข้าร่วมความตกลงครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (ซีพีทีพี) หรือไม่

รายงานข่าวจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศเผยถึงสถานะล่าสุดของประเทศสมาชิกซีพีทีพี ที่ยังไม่ได้ให้สัตยาบันว่ายเหลืออีก 4 ประเทศ ได้แก่ เปรู ชิลี บรูไน และมาเลเซีย โดยสมาชิกที่ลงนามให้สัตยาบันและมีผลบังคับใช้แล้ว ได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา เม็กซิโก ญี่ปุ่น สิงคโปร์ เวียดนาม รวม 11 ประเทศ

สำหรับสาเหตุที่ 4 ประเทศยังไม่ให้สัตยาบัน ได้แก่ เปรู เนื่องจากต้องเร่งแก้ไขสถานการณ์โควิดก่อน อย่างไรก็ตาม รัฐสภาเปรูไม่มีประเด็นขัดแย้งต่อเนื้อหาในข้อตกลง เพราะทุกกระทรวงให้ความเห็นชอบแล้วเพียงแต่รอความเห็นชอบจากรัฐสภาเท่านั้น

ด้าน ชิลี ผ่านขั้นตอนพิจารณาสภาผู้แทนราษฎรแล้ว เหลือขั้นตอนของวุฒิสภา อย่างไรก็ตาม เมื่อปลายปีที่ผ่านมามีเกิดการประท้วงในชิลี ทำให้รัฐบาลยังไม่ผลักดันเรื่องนี้ให้วุฒิสภา ส่วน บรูไน เนื่องจากสถานการณ์โควิดกระทบต่อกระบวนการภายในเพื่อให้สัตยาบันต้องล่าช้าออกไปจากเดิมตั้งเป้าว่าจะเข้าร่วมในกลางปี 2563 ขณะที่ มาเลเซีย เนื่องจากกำลังเปลี่ยนแปลงรัฐบาลเมื่อเดือนมี.ค.2563 และการฟื้นเศรษฐกิจหลังโควิดจึงต้องรอดูท่าทีรัฐบาลชุดใหม่ในการให้สัตยาบันและอยู่ระหว่างดำเนินการทบทวนและศึกษาความตกลงให้ถี่ถ้วนก่อนให้สัตยาบัน

“จะเห็นว่าแม้ขั้นตอนการเจรจาจะสิ้นสุดแล้ว แต่หากยังไม่ให้สัตยาบันเหมือน 4 ประเทศนี้ ข้อตกลงก็จะยังไม่ส่งผลบังคับใช้ ซึ่งสิ่งที่ล่าช้าออกไปด้วยเช่นกันคือโอกาสทางการค้าและการลงทุน แต่ก็เป็นเรื่องของประเทศต่างๆ ต้องเทียบเคียงผลได้และผลเสียให้ชัดเจนก่อนใช้โอกาสสำหรับการตัดสินใจอีกครั้งนี้”

ทั้งนี้ ตามหลักการเจรจาการค้าเสรี จะมีแต้มต่อให้สมาชิกที่ยังไม่มีความพร้อม ในบางเรื่อง สามารถขอขยายเวลาการบังคับใช้ข้อตกลงออกไปได้รวมถึงไม่นำสินค้าที่คิดว่าอ่อนไหวมาอยู่ในรายการที่ต้องยกเว้นภาษี ทำให้สินค้าดังกล่าวจะไม่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีนี้

โดยสาระสำคัญพบว่าสมาชิกซีพีทีพีส่วนใหญ่เปิดเสรีสินค้าต่ำสุดที่ 94.15% ได้แก่ ญี่ปุ่น ของรายการสินค้าทั้งหมด และมากที่สุดคือ 100% ได้แก่ นิวซีแลนด์

บรูไน และสิงคโปร์ ขณะที่การขอรยะเวลาลดภาษี (บางรายการ) น้อยที่สุดที่ 4 ปี ได้แก่ ออสเตรเลีย และมากที่สุด 21 ปี ได้แก่ ญี่ปุ่นและเวียดนาม

“สินค้าที่ขอขยายเวลายกเว้นภาษีส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ต้องใช้เวลาในการปรับตัวรับการแข่งขันของประเทศต่างๆ เช่น ญี่ปุ่นขอเวลา 21 ปีสำหรับเนื้อโค และเต้าหู้ มาเลเซียขอ 16 ปีสำหรับไวน์ และแอลกอฮอล์ ส่วนกลุ่มสินค้าที่ขอยกเว้นจากการยกเว้นภาษี ก็เพราะประเมินแล้วเป็นของสำคัญจำเป็นและไม่สามารถแข่งขันได้เช่น ญี่ปุ่นยกเว้นข้าว เวียดนามยกเว้นน้ำตาล เกลือ เป็นต้น”

นอกจากสินค้าแล้ว การขอขยายเวลาและยกเว้นการเปิดเสรีสำหรับข้อตกลงประเด็นอื่นๆ ซึ่งจะขอยกเว้นข้อที่สำคัญๆ

การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ นั้นส่วนหนึ่งมีประเด็นการให้แต้มต่อแก่การจัดซื้อจัดจ้าง (offsets) โดยมาเลเซียขอความยืดหยุ่นให้สามารถให้แต้มต่อการจัดซื้อจัดจ้างได้ 12 ปี นับตั้งแต่ความตกลงมีผลบังคับใช้ ด้านเวียดนามขอไว้ที่ 25 ปี

ส่วนประเด็นการขอรยะเวลาปรับตัวในการกำหนดมูลค่าขั้นต่ำ (Threshold) เพื่อเปิดตลาดจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ (รัฐบาลกลาง) นั้นบรูไนขอเวลาปรับตัว 4 ปีสำหรับสินค้าบริการและก่อสร้าง มูลค่าตั้งแต่ 5 ล้านดอลลาร์ถึง 200 ล้านดอลลาร์ มาเลเซียขอเวลา 7 ปีสำหรับสินค้ามูลค่า 5-60 ล้านดอลลาร์ บริการ 9 ปีมูลค่า 5-80 ล้านดอลลาร์ และก่อสร้าง 20 ปีมูลค่า 600 ล้านดอลลาร์-2,700 ล้านดอลลาร์

การเปิดตลาดสินค้าภายใต้ CPTPP		
	ตัวอย่างสินค้า ที่ขอยกเว้นภาษี	ตัวอย่างสินค้า ที่ขอยกเว้นยกเว้นภาษี
แคนาดา (12 ปี)	สัตว์ปีกมีชีวิต เนื้อโค,กร-บือ	ผลิตภัณฑ์สัตว์ปีก บม ัญชีพ
เม็กซิโก (16 ปี)	เสื่อกีฬา สุกสันโยสังเคราะห์	ยานยนต์มือสอง ัญชีพของปรุงแต่ง
เปรู (16 ปี)	โอคริม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ผลิตภัณฑ์บม เบล็ดข้าวโพดน้ำตาล
ญี่ปุ่น (21 ปี)	เนื้อสัตว์โคกร-บือสด-แช่เย็นเคี้ยว	ผลิตภัณฑ์บม กาแฟและชา
บรูไน (11 ปี)	สารปรุงร สำหรับผลิตแอลกอฮอล์	-
มาเลเซีย (16 ปี)	ไวน์และแอลกอฮอล์ ยาสูบ ปืนลูกไม่	ผลิตภัณฑ์ไก่ บม เนื้อหมู
เวียดนาม (21 ปี)	ยาสูบที่ไม่เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป	ยานยนต์มือสอง น้ำตาล เกลือ ยาสูบที่ยังไม่สำเร็จรูป

และยกตัวอย่างบางประเทศมานำเสนอ ได้แก่ การบริการ การลงทุนและการเงิน ซึ่งมีหัวข้อย่อยคือกลไกการระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐ (ISDS) พบว่าชิลี เม็กซิโก เปรู เวียดนาม ขอให้นักลงทุนสามารถยื่นฟ้องผ่าน ISDS ได้หากนักลงทุนนั้นได้ยื่นฟ้องต่อศาลภายในของแต่ละประเทศข้างต้นแล้วโดยให้ถือเป็นที่สิ้นสุด ขณะที่กลไกการขยายสิทธิประโยชน์ให้กับประเทศภาคีโดยอัตโนมัติ หากมีการแก้ไขกฎหมายภายในให้เสรีขึ้น (Ratchet) ซึ่งเรื่องนี้เวียดนามขอ Transition Period ในการบังคับใช้กฎเกณฑ์เรื่อง Ratchet ไว้ 3 ปี

ส่วนประเด็นห้ามกำหนดการถ่ายทอดเทคโนโลยีเป็นเงื่อนไขการอนุญาตการลงทุนของสมาชิก (Performance Requirement) มาเลเซียกำหนดให้การถ่ายทอดเทคโนโลยีเป็นเงื่อนไขในการประกอบกิจการของร้านค้าปลีกเฉพาะอย่าง (Specialty Store)

ขณะที่เวียดนามขอเวลา 25 ปี สำหรับสินค้าและบริการ มูลค่าตั้งแต่ 5.6-8.6 ล้านดอลลาร์ และก่อสร้าง 15 ปี มูลค่า 300-2,800 ล้านดอลลาร์

สำหรับประเด็นร้อนอย่างทรัพย์สินทางปัญญาในส่วนของอนุสัญญา UPOV 1991 มีการขอความยืดหยุ่นจากหลายประเทศ ได้แก่ นิวซีแลนด์ มี 2 ทางเลือก ได้แก่ 1.มีระยะเวลาปรับตัว 3 ปี เพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ หรือ 2.ปรับกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ บรูไน ขอรยะเวลาปรับตัว 3 ปี เพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ เม็กซิโก 4 ปี มาเลเซีย 4 ปี

ตอนนี้ถือว่ายังมีเวลาพิจารณาและรับข้อมูลจากทุกด้านเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจของประเทศไทย เพราะส่วนหนึ่งของข้อตกลงฯ อาจไม่ใช่ทั้งหมดของความเข้าใจที่มีอยู่ ดังนั้นการทำความเข้าใจเงื่อนไขและข้อผูกพันจึงสำคัญต่อทางเลือกครั้งนี้

วันที่ 27 มิถุนายน 2563